

СЕКЦІЯ 7. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ І ЛОГІСТИКИ: ГЛОБАЛЬНИЙ І НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІРИ

УДК 336.1

Любов Боровік

*д.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та фінансів
Херсонський державний аграрно – економічний університет
lyubovborovik2015@gmail.com*

ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

ОСОБЕННОСТИ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ

FEATURES OF INVESTMENT PROCESSES IN AGRICULTURE

Анотація. У статті викладено сутність та особливості інвестиційних процесів у сільському господарстві, від яких залежить соціально-економічний його розвиток. Впливаючи на інвестиційні процеси, інвестиційна політика повинна більш активно створювати умови для формування привабливого інвестиційного клімату, залучення інвестиційного капіталу у аграрний сектор економіки, покращення умов життєдіяльності сільського населення.

Аннотация. В статье отображено сущность и особенности инвестиционных процессов в сельском хозяйстве, от которых зависит социально экономическое его развитие. Влияя на инвестиционные процессы, инвестиционная политика должна более активно создавать условия для формирования привлекательного инвестиционного климата, вовлечения инвестиционного капитала в аграрный сектор экономики, улучшения условий жизнедеятельности сельского населения.

Abstract. The article reflects the essence and features of investment processes in agriculture, on which its social and economic development depends. Influencing investment processes, investment policy should more actively create conditions for the formation of an attractive investment climate, the involvement of investment capital in the agricultural sector of the economy, and the improvement of the living conditions of the rural population.

Сільське господарство належить до провідних галузей всього господарського комплексу України, ефективність функціонування якого залежить від багатьох чинників, у тому числі, і виваженої державної і регіональної інвестиційної політик. Інвестиційна політика в Україні щодо сільськогосподарської галузі формується під впливом конкретних економічних реалій, є предметом досліджень її переваг і недоліків, методів та інструментів здійснення. Основним її завданням є підвищення темпів економічного зростання сільського господарства, подолання кризи неплатоспроможності сільгоспідприємств та підвищення їх конкурентоспроможності. Інвестиційна політика передбачає:

- створення умов для розвитку інноваційно-інвестиційних процесів у сільському господарстві кожного з регіонів;
- покращення умов для ринкових відносин;
- оздоровлення грошово-кредитної системи;
- формування привабливого інвестиційного клімату;
- подолання відставання вітчизняного сільського господарства від аграрного сектору розвинених країн світу;
- створення системи соціальної підтримки сільського населення та ін.

На нашу думку, інвестиційна діяльність - це цілеспрямовані дії суб'єктів виконання інвестиційних програм і проектів, які керуються законами держави і своїми економічними інтересами щодо вкладення коштів з метою отримання додаткового прибутку та покращення соціальних стандартів.

Активність інвестиційних процесів визначається насамперед особливостями інвестиційного клімату, джерелами та видами інвестицій, характером і напрямом інвестиційних процесів.

Чинники, що формують інвестиційний клімат, поділяються на загальнодержавні та регіональні і визначаються державною та регіональною інвестиційними політиками. Вони направлені на підвищення інвестиційної привабливості об'єктів приватизації; залучення як вітчизняних так і іноземних інвестицій; формування нормативно-правової бази; розвиток конкурентного середовища; збільшення надходження інвестицій та ін.

В різних регіонах країни ці чинники різняться між собою, а отже і методи управління інвестиційними процесами є неоднаковими. До найбільш типових чинників, які суттєво впливають на інвестиційні процеси в сільськогосподарській галузі, слід віднести: несприятливі кліматичні умови для вирощування сталих врожаїв сільськогосподарських культур у багатьох регіонах країни; екологічні ризики (підтоплення, заболочення, високий рівень солонцюватості орної землі та вітрова ерозія ґрунтів); наявність малопродуктивних піщаних солонцюватих сільгоспугідь; наявність зрошуваних мереж та переробної інфраструктури; розвиненість транспортної інфраструктури; прямий вихід до портів Чорного і Азовського морів південно-східних регіонів; ступінь розвитку соціальної інфраструктури, тощо.

Велике значення для інвестиційної привабливості сільськогосподарської галузі має зрошення. Інвестиційна привабливість господарств, розташованих в зоні Каховської, Інгулецької, Каменської зрошуваних систем, Каховського водосховища, місцевих водоймищ, що мають господарське значення, значно вища від тих, які не мають зрошуваних земель.

Сільське господарство також впливає на інвестиційний клімат ступенем розвитку соціальної інфраструктури та ділової активності населення. На жаль, стан об'єктів соціального призначення у сільській місцевості не відповідає сучасним потребам ринкової економіки.

Складність формування привабливого інвестиційного клімату у сільському господарстві пояснюється ще і тим, що кризою агропромисловий комплекс був охоплений ще у 80-х роках минулого століття, коли «реформування» супроводжувалися масовим знищенням садів і виноградників на півдні України, погіршенням продовольчого постачання населення, зниженням рентабельності виробництва. Після проголошення незалежності України, негативні процеси, які набули масштабного характеру ще більше погіршили інвестиційний клімат, поглибили кризу в сільському господарстві.

З метою посилення активності інвестування сільськогосподарського виробництва державою, необхідно:

- створити відповідні умови для розвитку підприємництва в сільській місцевості, що сприятиме збільшенню робочих місць, зменшенню відтоку сільського населення в міста та підвищенню його ділової активності.
- стимулювати експорт овочів, плодів та ягід з метою завоювання ринків в країнах ближнього і дальнього зарубіжжя;
- наслідуючи приклад США і країн Західної Європи, ввести в дію механізм гарантованих цін на сільськогосподарську продукцію і сировину;
- стимулювати розвиток інтеграційних процесів та створення машино-тракторних станцій (МТС), які б обслуговували не тільки сільгосппідприємства і фермерські господарства, а й особисті селянські господарства;
- вжити заходів до спрощення режиму зовнішньоекономічної діяльності сільськогосподарських підприємств та інтегрованих об'єднань, що сприятиме зростанню зовнішнь-торгівельного обігу, залученню як внутрішніх так і зовнішніх інвесторів;
- здійснити наукові дослідження в сфері сучасного управління інвестиціями на рівні підприємства, регіонів, міжрегіональних об'єднань, які б забезпечили прозорість та зменшення рівня ризиків інвестиційної діяльності, ефективність використання інвестиційних ресурсів;
- зменшити кількість і якісно покращити законодавчі і нормативні документи, які регулюють інвестиційну та інноваційну діяльність підприємств;

- посилити темпи будівництва житлового фонду за рахунок держави для спеціалістів сільського господарства, медичних працівників, вчителів, багатодітних і молодих сімей та більш активно здійснювати в сільській місцевості роботи по газифікації населених пунктів.

Однією з головних умов ефективного використання інвестиційних ресурсів є дієвість і надійність системи управління ними.

Технологія управління інвестиційними процесами в агроформуваннях повинна передбачати:

- дослідження інвестиційного клімату, привабливості та ризиків які суттєво впливають на інвестиційну діяльність суб'єкта господарювання;
- максимальне використання наявного потенціалу інвестиційних ресурсів;
- пошук інвесторів та залучення її до виконання відповідних економічних програм на підприємстві;
- прогнозування загальної потреби в інвестиційних ресурсах для реалізації інвестиційної стратегії.

Одним з важливих джерел інвестування сільгосп підприємств є лізинг, який являється видом підприємницької діяльності, спрямованої на інвестування тимчасово вільних чи залучених засобів.

Велике значення для залучення інвестицій в сільськогосподарську сферу має впровадження у виробництво нової техніки та інноваційних технологій.

Впровадження сучасних науково-технічних розробок:

- активно впливатиме на поліпшення якості продукції, що виробляється на сільськогосподарських підприємствах, знижуючи її собівартість та підвищуючи конкурентоспроможність;
- сприятиме зменшенню витрат на одиницю продукції, що виробляється, позитивно впливаючи на ефективність використання обігових коштів;
- дасть можливість замінити технологічні процеси, які носять занадто витратний характер. Зниження частки ручної праці у виробничому процесі дозволить частину вивільнених коштів використовувати на соціальні потреби.

Не маючи чіткої уяви щодо сутності та особливостей інвестиційних процесів у сучасному сільськогосподарському виробництві, неможливо побудувати фінансовий механізм реалізації інвестиційної політики. Тільки повне урахування внутрішніх і зовнішніх факторів дасть змогу сформувати дієву інвестиційну політику, яка б ефективно впливала на підвищення рівня привабливості інвестиційного клімату, сприяла б активному залученню капіталу у аграрну галузь. Удосконалюючи механізм управління інвестиційними процесами, необхідно розробляти і реалізовувати заходи, які б відповідали запитам сучасного аграрного виробництва й суспільства, враховували б особливості кожного окремого регіону України такі як: обсяги і якість земельних і водних ресурсів, соціально-економічний й екологічний стан територій, трудові ресурси, погодно-кліматичні умови, тощо.

Не дивлячись на постійне удосконалення теорії інвестування сільського господарства, вона, постійно розвиваючись, потребує подальшого дослідження і оновлення.

Література

1. Гайдуцький П.І. Формування та розвиток аграрного ринку. *Економіка АПК*. 2004. №3. С.4-15.
2. Кириленко І.Г. Агропромисловий комплекс України: сучасний стан та погляд у майбутнє. *Економіка АПК*. – 2005. - №5. – С.25-29.
3. Петіна Л.В. Управління інвестиційними процесами в аграрних підприємствах регіону. *Економіка сьогодення: актуальні питання та перспективи*. 2012. №1. С.55-61.